

Familie- og kulturkomiteen

2. mai 2019

Prop. 58 (2018-2019) Endringer i kringkastingsloven mv. - Kringkasterrådet

Som allmennkringkaster skal NRK sikre et mangfoldig innholdstilbud av god kvalitet, fremme norsk innhold, kultur og språk, og har en viktig oppgave som folkeopplyser og et særlig ansvar for beredskap. Det er derfor viktig at NRK har en tett dialog med innbyggerne, slik at de kan gi tilbakemelding eller luften engasjement og misnøye om virksomheten.

Norsk Journalistlag (NJ) er følgelig enig med Kulturdepartementet i at borgerne må ha anledning til en åpen behandling av klager over forhold ved allmennkringkasterens virksomhet som man mener ikke er i samsvar med oppdraget. Men Kringkasterrådet er etter NJs oppfatning ikke lenger det organ som i best mulig grad oppfyller denne funksjonen. Klageordningen har store prinsipielle svakheter, og det er gode grunner for at ingen andre land har et tilsvarende råd. Dette er etter vår mening en særnorsk ordning fra en svunnen tid. Kringkasterrådet trenger etter NJs syn ikke en fornyelse, men bør i stedet avvikles.

NJ støttet derfor Representantforslag 162 (2017-2018) om å legge ned Kringkasterrådet. I den muntlige komitehøringen 19. april i fjor argumenterte vi for at et politisk oppnevnt råd, som griper inn i den redaksjonelle friheten og skaper forvirring om presseetikken, er uheldig både for journalistikken og publikum. Et statlig og politisk styrt råd – og dermed eiernes forlengede arm – skal ikke mene noe om de uavhengige journalistiske vurderingene.

NJ ønsker fremdeles *prinsipielt* at det i stedet etableres en publikumskontakt som kun har fokus på de bredere temaer og diskusjoner, i regi av NRK selv. Forutsetningen for at en slik løsning skal fungere, må være at saksbehandlingen ikke skal være intern, men kontrollerbar og offentlig. Med en slik ordning vil politiske myndigheter ikke lenger ha noen direkte innflytelse på organet som håndterer klagemål og andre henvendelser om programvirksomheten, og vil etter vår mening oppnå større faglig autoritet.

Men når det nå imidlertid ikke er politisk vilje til å legge ned rådet, og NRK-journalistene fremdeles må forholde seg til ordningen, oppfatter vi at vi har et ansvar overfor borgerne i å gjøre forbedringer i dagens ordning. NJ vil derfor kommentere to av endringsforslagene:

a) Avgrensning av mandatet mot mediernes selvdømmeordning

NJ støtter forslaget om at Kringkastingrådetets vide og noe diffuse mandat avgrenses mot mediernes selvdømmeordning. Vi må unngå situasjoner som NRK-journalistene opplevde med NRK Brennpunkts program «Den siste reisen», der rådet dagen etter at PFU hadde behandlet saken, tok stilling til akkurat de samme spørsmålene fra samme klager, men endte opp med motsatt konklusjon. NJ ønsker ingen monopolisering av den etiske diskusjonen, men finner det pressefaglig uheldig at NRK-journalistene skal forholde seg til to organer som vurderer identiske journalistiske enkeltsaker. Da klagenemnda for kringkasting ble lagt ned i 1999, var det nettopp fordi Pressens Faglige Utvalg skal forvalte presseetikken. Det er PFU som også for NRKs del, skal forvalte den etiske og velfungerende selvdømmeordningen her i landet.

b) Sammensetning og oppnevning av Kringkastingrådet

Det foreslås videre at Stortinget skal oppnevne ti av medlemmene i Kringkastingrådet og Kongen fire, herunder leder og nestleder. Med tanke på å bevare NRK som en uavhengig journalistisk institusjon, finner vi dette forslaget uryddig. NJ mener at regjeringen ikke kan oppnevne noen av representantene i rådet. Kulturdepartementet er NRKs generalforsamling. Skal ordningen frigjøre seg fra sine eiere, som har ansvaret for forvaltningen og selskapsstyringen, må *samtlig*e av medlemmene etter vår oppfatning utpekes av Stortinget. I lys av dette foreslår vi at kringkastingloven § 7-2 endres slik at Stortinget oppnevner *alle* medlemmene i rådet.